

laa meget Mere, som endnu stod tilbage at gjøre! Men naar man nu vil gaa fra det Større til det Mindre, saa lader os blive ved det foreliggende Forslag. Har ikke den ærede Rigsdagsmand maattet gjøre den sørgelige Opdagelse, at f. Ex. det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) var saa langt fra at mene, at de ærede Forslagsstillere havde gjort Skridtet fuldt ud ved dette Lovforslag, at han tvertimod sagde, at de vare blevne staaende paa Halvveien; og blev ikke den ærede Rigsdagsmand, der sidder ved min Side (S. N. Hansen), tituleret med Noget, som jeg ofte er bleven tituleret med, at være halv, det vil sige, at der var en Halvhed i Sagen. Det syntes, at dette Udtryk var rettet til mig, baade paa den ene og den anden Maade, og jeg kan ikke sige Andet end, at jeg ikke beklæger det ærede Medlem, fordi han faar denne Betegnelse; thi jeg betragter den netop i mange Tilfælde som et Ugesnavn. Jeg tror, at det netop er noget, man skal sætte Pris paa, og jeg maa sige, at jeg ligeoverfor dem, der ville gjøre Skridtet fuldt ud; og som ere langt fra at vide, hvad det er at gjøre det, langt mere foretrækker den Halvhed, som efter Nøgles Mening udmærker baade den ærede Rigsdagsmand og mig. Det ærede Medlem fra Aarhus Amts 1ste Valgkreds mente, som sagt, bestemt, at det var en stor Halvhed at komme med et Forslag som dette, der lod saa overordentlig meget tilbage at ønske; men jeg vil spørge de ærede Medlemmer, om de tro, at vi havde gjort Skridtet fuldt ud, selv om vi havde optaget Al, hvad det nævnte ærede Medlem vilde have optaget i Loven? Nei, det vilde vistnok være meget langt fra. Der var f. Ex. i forrige Session nogle ærede Medlemmer, der saavidt jeg veed, endnu ikke have ladet høre fra sig dennegang, som mente, at det Gele stetikke vilde betyde Noget, naar man ikke gav Mentighederne Ret til at affædige deres Præster, og som sagde: Naar vi blot kunne komme dertil, saa bekymre vi os stetikke om hele den øvrige Historie, om hvem der besidder Præsterne, lad os blot faae Ret til at kunne affædige dem, men lad os ikke blive affvdsede med det, der her er foreslaaet, som om vi da havde faaet Noget, thi

dette betyder Intet. Der er altsaa her i Thinget selv forskjelligte Grupperinger, og man kunde tænke sig, at der var endnu flere udenfor. Det gjælder ikke alene om denne, men om forskjelligte andre Bæner, hvorpaa vi befinde os, at vi virkelig maa finde os i, naar vi overhovedet vilde gjøre et Skridt, da at gjøre et saadant, hvorom man med Føje kan sige, at man ikke har gjort det fuldt ud, men at man ikke er kommen videre end Halvveien. Det er allerede en stor Ting, hvis der er en Halvhed tilstede; man kan notes med en endnu langt mindre Brof, og man kan være tilfreds dermed. Sagen er den, at det synes, som om idetmindste Nogle af os have et ganske overordentligt Hastværk, og dette kan paa en Maade være besøjet, naar man siger, at man nu er bleven saa og saa gammel, at den almindelige Levealder efter Tabellerne er saa og saa meget, og at man derfor maa se at blive færdig; men nu haaber jeg, at vort Fædreland vil staa igjennem Aarhundreder, og at der altsaa for den yngre Verden vil være en Række af Aarhundreder tilbage, hvortil denne Udvikling kan foregaa, og derfor maa man ikke vente eller forlange, at man nu skal gjøre dette Skridt fuldt ud, som maasse endnu har et Par Aarhundreder tilbage, inden det bliver fuldført. Jeg tror, at man maa notes med at gjøre et Skridt fremad, og det har i denne Sag som i andre, hvormed jeg har haft at gjøre — og jeg har dog haft at gjøre med endel — været min Overbevisning, at det dog egentlig var dette, der haadede mest. Jeg siger: dette er ogsaa Tilfældet med min Stilling ligeoverfor nærværende Sag, thi den har ogsaa haft en Historie her i vort Thing — jeg kan sige: i vort Thing, fordi det andet Thing ikke har bestaet sig med denne Sag, det har aabenbart ikke haft videre Interesse for den — men i vort Thing kom der i Aarene 1855 og 56 en vis Interesse frem for denne Sag igjennem det private Initiativ, og den har siden den Tid vist sig mange Gange paa Horisonten her i Thinget. Det er imidlertid et Faktum, at ingensomhelst Regjering, ingen Kultusminister hidtil har vist denne Tanke nogen egentlig Opmærksomhed eller gjort Noget for dens virkelige Udførelse og